

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Departament de
Psiquiatria i
Medicina Legal

NNC

Master en Neuropsicología y
Neurología de la Conducta

Imatge: Luc Viatour

25 ANYS
Del Màster de
Neuropsicologia i
Neurologia de la
Conducta

Barcelona, 5 i 6 de juny de 2014

REUNIÓ INTERNACIONAL DE NEUROPSICOLOGIA I NEUROLOGIA DE LA CONDUCTA

Neuropsicologia:
del Classicisme a l'Alta Tecnologia

Hospital
del Mar

Parc
de Salut
MAR
Barcelona

Aula Campus MAR

INTRODUCCIÓ

En aquesta, la tretzena edició del Màster en Neuropsicologia i Neurologia de la Conducta, es compleix el 25è aniversari de la seva creació, i ho celebrem amb una Reunió Internacional en la que participaran professors, ex alumnes i il·lustres personalitats internacionals del món de la neuropsicologia i neurologia de la conducta.

El Màster en Neuropsicologia i Neurologia de la Conducta, degà en la universitat espanyola, ha format a més de 200 professionals que actualment treballen en centres i hospitals de reconegut prestigi tant d'Espanya, com d'Europa i de Llatinoamèrica. El Màster compleix els criteris de la Houston Conference en quan a ensenyament en neuropsicologia gràcies a la seva formació pràctica diària i intensiva durant dos anys, és per això que els nostres alumnes són altament competitius i capaços d'integrar-se en un equip multidisciplinar des del primer dia.

El Màster en Neuropsicologia i Neurologia de la Conducta forma part de la docència de postgrau organitzada mitjançant el Departament de Psiquiatria i Medicina Legal de la Universitat Autònoma de Barcelona. La nostra Universitat ocupa una posició destacada en els rànquings universitaris internacionals més prestigiosos i influents. En els darrers anys, aquest reconeixement s'ha vist afavorit per l'impacte creixent de la recerca, la millora constant de la qualitat de la docència i la capacitat d'atraure talent internacional. Aquesta progressió ha estat decisiva a l'hora d'anar avançant posicions situant-se entre les primeres universitats espanyoles en els dos rànquings universitaris principals: el QS World University Ranking i el Times Higher Education World University Ranking.

PREU ABANS DE L'1 DE MAIG

95€ dos dies – 65€ un dia

(50% de descompte pels antics alumnes del màster en els dos preus)

PREU DESPRÉS DE L'1 DE MAIG

150€ dos dies – 100€ un dia

SEU

Auditori PRBB, Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, C/ Dr. Aiguader 88, 08003 Barcelona

SECRETARIA TÈCNICA

A/A *Maria Torrens*, Aula Campus MAR, Parc de Salut MAR, Passeig Marítim 25-29, 08003 Barcelona – M. 699 857 469
mtorrens@meetingpharma.com

La inscripció online s'ha de realitzar a través de la web AULACAMPUSMAR.COM

PATROCINI

PROGRAMA – DIJOUS, 5 DE JUNY

08.00 h. REGISTRE, ENTREGA DE DOCUMENTACIÓ

08.30 h. ACTE INAUGURAL, BENVINGUDA

Gloria González

Vicerectora de Qualitat, Docència i Ocupabilitat, UAB

Felip Bory

Director mèdic del Parc de Salut MAR

Jordi Peña-Casanova

Director del Màster en Neuropsicologia i Neurologia de la Conducta, UAB

08.50 h. LA SOCIETAT CATALANA DE NEUROPSICOLOGIA I EL SEU PAPER EN L'IMPULS DE LA NEUROPSICOLOGIA A CATALUNYA

Maite Garolera

Presidenta de la Societat Catalana de Neuropsicologia

09.00 h. CONFERÈNCIA INAUGURAL

Dels models funcionals a la transparència clínica

Jordi Peña-Casanova

09.45 h. Pausa-Café

10.15 h. LA TECNOLOGIA DELS TEST NEUROPSICOLÒGICS

Moderadora: *Maria Quintana*

- Normalització d'instruments: aportació del projecte Neuronorma
Marta Casals

- Correlats neurobiològics dels resultats dels test Neuronorma
Gonzalo Sánchez-Benavides

- Plataforma d'exploració i gestió neuropsicològica
Jordi Peña-Casanova

- Tipologies de perfils cognitius
Carmen Pérez

11.45 h. CONFERÈNCIA MAGISTRAL

El cervell estadístic

Joan Guàrdia

12.30 h. VISITA A LAS PRESENTACIONS DE PÒSTERS

Moderadora: *Maria Quintana*

13.15 h. Pausa

14.45 h. EN EL RECORD SEMPRE

Julieta Heres, Carme Plà, Lluís Barraquer-Bordas, J. M. Costa, M Barquero

15.00 h. DETERIORAMENT COGNITIU I MALALTIA D'ALZHEIMER

Moderador: *Domènec Gil*

- L'estudi alfa per a la detecció precoç d'Alzheimer. Primera fase: caracterització cognitiva i genètica d'una població de 45 a 65 anys
Nina Gramunt
- Heterogeneïtat dels perfils clínics en la malaltia d'Alzheimer
Patricia Montañés

DIJOUS, 5 DE JUNY

- Model retrogenètic: anàlisi del procés degeneratiu de la malaltia d'Alzheimer des de la perspectiva del desenvolupament humà
Sandra Rubial
- Depressió i malaltia d'Alzheimer: aportacions de la neuropsicologia al diagnòstic diferencial
Sonia Quiñones

16.30 h. Pausa-Café

17.00 h. CONFERÈNCIA MAGISTRAL
Estratègies pel manteniment cognitiu, quines són les evidències?
Miguel Ángel Villa

17.45 h. **DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL**
Moderador: *Josep Navarra*

- Avaluació neuropsicològica de la discapacitat intel·lectual: El test Barcelona DI
Susanna Esteba
- Noves estratègies terapèutiques per la millora de les capacitats cognitives i funcionalitat en discapacitat intel·lectual
Susana de Sola
- Perfils neuropsicològics en el pacient esquizofrènic envellit i els seus correlats anatomopatològics
Ana Escanilla

19.00 h. Final

DIVENDRES, 6 DE JUNY

08.30 h. **NEUROPSICOLOGIA I NEUROCIRURGIA**
Moderador: *Rosa Ma Manero*

- Neuropsicologia i cirurgia robòtica
Gerad Conesa
- Localització prequirúrgica de les àrees eloqüents del còrtex: El llenguatge
Josep M. Espadaler
- Protocols neuropsicològics en neurocirurgia
Jordi Peña-Casanova

09.30 h. CONFERÈNCIA MAGISTRAL
El naixement de la neuropsicolingüística cognitiva, 60 anys abans de Paul Broca: Jacques Lordat i la modelització funcional de la producció del llenguatge
Jean-Luc Nespoulous

10.15 h. Pausa-Café

10.45 h. **LLENGUATGE**
Moderador: *Faust Diéguez*

- Trastorns del llenguatge en la malaltia d'Alzheimer
Fernando Cuetos
- Afàsia progressiva primària
Jordi Matías-Guiu
- Disseny de la "Rehabilitación Grupal Intensiva de la Afasia (REGIA)": Aplicació a un grup de pacients amb afàsia crònica post-ictus
Guadalupe Dávila
- Dels coneixements neurobiològics a la rehabilitació de l'afàsia: teràpies combinades
Marcelo Berthier

DIVENDRES, 6 DE JUNY

12.15 h. CONFERÈNCIA MAGISTRAL
How neurons make meaning: brain mechanisms for embodied and abstract-symbolic semantics
Friedemann Pulvermüller

13.00 h. Pausa

14.30 h. **AMPLIANT OBJECTIUS: MÉS ENLLÀ DE LA NEUROPSICOLOGIA SUBPERSONAL**
Presentació i introducció: *Jordi Peña-Casanova*

14.45 h. CONFERÈNCIA MAGISTRAL
Brain and values
Stefano Cappa

PONENTS

Berthier Torres, Marcelo
Unitat de Neurologia Cognitiva i Afàsia, Centro de Investigaciones Médico-Sanitarias (CIMES), Universidad de Málaga, Málaga

Cappa, Stefano
Departament de Neurociències, Università Vita Salute San Raffaele, Milano

Casals Coll, Marta
Grup d'Investigació en Neurofuncionalitat i Llenguatge, IMIM-Parc de Salut Mar, Hospital del Mar, Barcelona

Conesa Bertran, Gerard
Servei de Neurocirurgia, Parc de Salut Mar-Hospital del Mar, Barcelona

Cuetos Vega, Fernando
Psicologia del Llenguatge i Neuropsicologia Cognitiva, Universidad de Oviedo, Oviedo

15.30 h. CONFERÈNCIA MAGISTRAL
Valors i neurologia de la espiritualitat
Adolf Tobeña

16.15 h. REONEIXEMENTS I ENTREGA DE PREMIS
Teresita Villaseñor

17.00 h. PARAULES DE CLAUSURA
Jordi Peña-Casanova

Dávila, Guadalupe
Unitat de Neurologia Cognitiva i Afàsia, Centro de Investigaciones Médico-Sanitarias (CIMES), Universidad de Málaga, Málaga

de Sola Llopis, Susana
Grup d'Investigació Clínica en Farmacologia Humana i Neurociències, IMIM-Parc de Salut Mar, Hospital del Mar, Barcelona

Diéguez Vide, Faust
Programa de Doctorat Ciència Cognitiva i Llenguatge, Universitat de Barcelona, Barcelona

Escanilla Casal, Ana
Servei de Rehabilitació Psiquiàtrica Intensiva (SERPI), Parc Sanitari Sant Joan de Déu, Sant Boi de Llobregat, Barcelona

Espadaler Gamissans, Josep M^a
Servei de Neurofisiologia, Parc de Salut Mar-Hospital del Mar, Barcelona

PONENTS

Esteba Castillo, Susanna

Servei Especialitzat en Salut Mental i Discapacitat Intel·lectual (SESM-DI), Parc Hospitalari Martí i Julià, Girona

Gil Saladié, Domènec

Servei de Neurologia, Germanes Hospitalàries Hospital Sagrat Cor de Martorell, Barcelona

Gramunt Fombuena, Nina

Programa d'Investigació Clínica, Fundació Pasqual Maragall, Barcelona

Guàrdia Olmos, Joan

Àrea de Metodologia de les Ciències del Comportament, Facultat de Psicologia, Universitat de Barcelona, Barcelona

Manero Borràs, Rosa Ma

Secció de Neurologia de la Conducta, Servei de Neurologia, Parc de Salut Mar, Hospital del Mar, Barcelona

Matias-Guiu Antem, Jordi

Servei de Neurologia, Hospital Clínico San Carlos, Madrid

Montañés Rios, Patricia

Clínica de la Memòria, Hospital Universitario San Ignacio, Universidad Nacional de Colombia, Bogotá

Navarra Alzamora, Josep

Servei Neuropsicopedagògic ARLT, Girona

Nespoulous, Jean-Luc

Unitat de Recerca Interdisciplinària OCTOGONE, Université de Toulouse-Le Mirail, France

Peña-Casanova, Jordi

Secció de Neurologia de la Conducta, Servei de Neurologia, Parc de Salut Mar- Hospital del Mar, Barcelona

Pérez Enríquez, Carmen

Grup d'Investigació en Neurofuncionalitat i Llenguatge, IMIM-Parc de Salut Mar, Hospital del Mar, Barcelona

Pulvermüller, Friedemann

Neurociència del Llenguatge i la Pragmàtica, Freie Universität Berlin, Berlin

Quintana Aparicio, María

Unitat de Parkinson i Trastorns del Moviment, Hospital Clínic, Barcelona

Quiñones Úbeda, Sonia

Àrea de Psicogeriatría, Germanes Hospitalàries, Hospital Benito Menni, Sant Boi de Llobregat, Barcelona

Rubial Álvarez, Sandra

Centro de Promoción de la Autonomía Personal (CPAP), Bergondo, A Coruña

Sánchez Benavides, Gonzalo

Grup d'Investigació en Neurofuncionalitat i Llenguatge, IMIM-Parc de Salut Mar, Hospital del Mar, Barcelona

Tobeña Pallarés, Adolf

Departament de Psiquiatria i Medicina Legal, Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona

Villa Rodríguez, Miguel Ángel

Facultad de Estudios Superiores Zaragoza, Universidad Nacional Autónoma de México, México DF

Villaseñor Cabrera, Teresita

Departament de Neurociències, Universidad de Guadalajara, Jalisco, México

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Departament de
Psiquiatria i
Medicina Legal

NNC

Master en Neuropsicología y
Neurología de la Conducta

Imagem: Luc Viatour

25 Años
Del Máster de
Neuropsicología y
Neurología de la
Conducta

Barcelona, 5 y 6 de junio de 2014

REUNIÓN INTERNACIONAL DE NEUROPSICOLOGÍA Y NEUROLOGÍA DE LA CONDUCTA

Neuropsicología:
del Clasicismo a la Alta Tecnología

Hospital
del Mar

Parc
de Salut
MAR
Barcelona

Aula Campus MAR

INTRODUCCIÓN

El Máster en Neuropsicología y Neurología de la Conducta ha cumplido en esta, su decimotercera edición, su 25 aniversario, y lo celebramos con una Reunión Internacional en la que participarán profesores, ex alumnos e ilustres personalidades internacionales del mundo de la neuropsicología y neurología de la conducta.

El Máster en Neuropsicología y Neurología de la Conducta, decano en la universidad española, ha formado a más de 200 profesionales que trabajan en la actualidad en centros y hospitales de reconocido prestigio tanto de España, como Europa y Latinoamérica. Dada su formación práctica diaria e intensiva durante dos años, cumple los criterios de la Houston Conference sobre enseñanza en neuropsicología y, gracias a ello, nuestros alumnos son altamente competitivos y capaces de integrarse en un equipo multidisciplinar desde el primer día.

El Máster en Neuropsicología y Neurología de la Conducta forma parte de la docencia de postgrado organizada a través del Departamento de Psiquiatría y Medicina Legal de la Universitat Autònoma de Barcelona. Nuestra Universidad ocupa una posición destacada en los rankings universitarios internacionales más prestigiosos e influyentes. En los últimos años, este reconocimiento se ha visto favorecido por el impacto creciente de la investigación, la mejora constante de la calidad de la docencia y la capacidad de atraer talento internacional. Esta progresión ha sido decisiva a la hora de ir avanzando posiciones hasta situarse entre las primeras universidades españolas en los dos rankings universitarios principales: el QS World University Ranking y el Times Higher Education World University Ranking.

PRECIO ANTES DEL 1 DE MAYO

95€ dos días – 65€ un día

(50% de descuento para los antiguos alumnos del máster en los dos precios)

PRECIO A PARTIR DEL 1 DE MAYO

150€ dos días – 100€ un día

SEDE

Auditorio PRBB, Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, C/ Dr. Aiguader 88, 08003 Barcelona

SECRETARÍA TÉCNICA

A/A *Maria Torrens*, Aula Campus MAR, Parc de Salut MAR, Passeig Marítim 25-29, 08003 Barcelona – M. 699 857 469
mtorrens@meetingpharma.com

La inscripción online se debe realizar a través de la web AULACAMPUSMAR.COM

PATROCINIO

PROGRAMA – JUEVES, 5 DE JUNIO

08.00 h. REGISTRO, ENTREGA DE DOCUMENTACIÓN

08.30 h. ACTO INAUGURAL, BIENVENIDA

Glòria González

Vicerrectora de Calidad, Docencia y Empleabilidad. UAB.

Felip Bory

Director médico del Parc de Salut MAR

Jordi Peña-Casanova

Director del Máster en Neuropsicología y Neurología de la Conducta, UAB

8:50 h. LA SOCIETAT CATALANA DE NEUROPSICOLOGIA Y SU PAPEL EN EL IMPULSO DE LA NEUROPSICOLOGIA EN CATALUNYA

Maite Garolera

Presidenta de la Societat Catalana de Neuropsicologia

09.00 h. CONFERENCIA INAUGURAL

De los modelos funcionales a la transparencia clínica

Jordi Peña-Casanova

09.45 h. Pausa-Café

10.15 h. LA TECNOLOGÍA DE LOS TEST NEUROPSICOLÓGICOS

Moderadora: *María Quintana*

- Normalización de instrumentos: aportación del proyecto Neuronorma
Marta Casals

- Correlatos neurobiológicos de los resultados de los test Neuronorma
Gonzalo Sánchez-Benavides

- Plataforma de exploración y gestión neuropsicológica
Jordi Peña-Casanova

- Tipologías de perfiles cognitivos
Carmen Pérez

11.45 h. CONFERENCIA MAGISTRAL

El cerebro estadístico

Joan Guàrdia

12.30 h. VISITA A LAS PRESENTACIONES DE POSTERS

Moderadora: *María Quintana*

13.15 h. Pausa

14.45 h. **EN EL RECUERDO SIEMPRE**

Julieta Heres, Carme Plà, Lluís Barraquer-Bordas, J. M. Costa, M Barquero

15.00 h. **DETERIORO COGNITIVO Y ENFERMEDAD DE ALZHEIMER**

Moderador: *Domènec Gil*

- El estudio alfa para la detección precoz del Alzheimer. Primera fase: caracterización cognitiva y genética de una población de 45 a 65 años
Nina Gramunt
- Heterogeneidad de los perfiles clínicos en enfermedad de Alzheimer
Patricia Montañés

JUEVES, 5 DE JUNIO

- Modelo retrogenético: análisis del proceso degenerativo de la enfermedad de Alzheimer desde la perspectiva del desarrollo humano
Sandra Rubial
- Depresión y enfermedad de Alzheimer: aportaciones de la neuropsicología al diagnóstico diferencial
Sonia Quiñones

16.30 h. Pausa-Café

17.00 h. CONFERENCIA MAGISTRAL
Estrategias para el mantenimiento cognitivo ¿cuáles son las evidencias?
Miguel Ángel Villa

17.45 h. **DISCAPACIDAD INTELECTUAL**
Moderador: *Josep Navarra*

- Evaluación neuropsicológica de la discapacidad intelectual: El test Barcelona DI
Susanna Esteba
- Nuevas estrategias terapéuticas para la mejora de las capacidades cognitivas y funcionalidad en discapacidad intelectual
Susana de Sola
- Perfiles neuropsicológicos en la esquizofrenia anciana y sus correlatos anatomopatológicos
Ana Escanilla

19.00 h. Final

VIERNES, 6 DE JUNIO

08.30 h. **NEUROPSICOLOGÍA Y NEUROCIROGÍA**
Moderador: *Rosa Ma Manero*

- Neuropsicología y cirugía robótica
Gerard Conesa
- Localización prequirúrgica de las áreas elocuentes del córtex: El lenguaje
Josep M. Espadaler
- Protocolos neuropsicológicos en neurocirugía
Jordi Peña-Casanova

09.30 h. CONFERENCIA MAGISTRAL
El nacimiento de la neuropsicolingüística cognitiva, 60 años antes de Paul Broca: Jacques Lordat y la modelización funcional de la producción del lenguaje
Jean-Luc Nespoulous

10.15 h. Pausa-Café

10.45 h. **LENGUAJE**
Moderador: *Faust Diéguez*

- Trastornos del lenguaje en la enfermedad de Alzheimer
Fernando Cuetos
- Afasia progresiva primaria
Jordi Matías-Guiu
- Diseño de la Rehabilitación Grupal Intensiva de la Afasia (REGIA): Aplicación a un grupo de pacientes con afasia crónica post-ictus
Guadalupe Dávila
- De los conocimientos neurobiológicos a la rehabilitación de la afasia: terapias combinadas
Marcelo Berthier

VIERNES, 6 DE JUNIO

12.15 h. CONFERENCIA MAGISTRAL
How neurons make meaning: brain mechanisms for embodied and abstract-symbolic semantics
Friedemann Pulvermüller

13.00 h. Pausa

14.30 h. **AMPLIADO OBJETIVOS: MÁS ALLÁ DE LA NEUROPSICOLOGÍA SUBPERSONAL**
Presentación e introducción: *Jordi Peña-Casanova*

14.45 h. CONFERENCIA MAGISTRAL
Brain and values
Stefano Cappa

PONENTES

Berthier Torres, Marcelo
Unidad de Neurología Cognitiva y Afasia, Centro de Investigaciones Médico-Sanitarias (CIMES), Universidad de Málaga, Málaga

Cappa, Stefano
Departamento de Neurociencias, Università Vita Salute San Raffaele, Milano

Casals Coll, Marta
Grupo de Investigación en Neurofuncionalidad y Lenguaje, IMIM-Parc de Salut Mar, Hospital del Mar, Barcelona

Conesa Bertran, Gerard
Servicio de Neurocirugía, Parc de Salut Mar-Hospital del Mar, Barcelona

Cuetos Vega, Fernando
Psicología del Lenguaje y Neuropsicología Cognitiva, Universidad de Oviedo, Oviedo

15.30 h. CONFERENCIA MAGISTRAL
Valores y neurología de la espiritualidad
Adolf Tobeña

16.15 h. RECONOCIMIENTOS Y ENTREGA DE PREMIOS
Teresita Villaseñor

17.00 h. PALABRAS DE CLAUSURA
Jordi Peña-Casanova

Dávila, Guadalupe
Unidad de Neurología Cognitiva y Afasia, Centro de Investigaciones Médico-Sanitarias (CIMES), Universidad de Málaga, Málaga

de Sola Llopis, Susana
Grupo de investigación clínica en farmacología humana y neurociencias, IMIM-Parc de Salut Mar, Hospital del Mar, Barcelona

Diéguez Vide, Faust
Programa de Doctorado Ciencia Cognitiva y Lenguaje, Universitat de Barcelona, Barcelona

Escanilla Casal, Ana
Servicio de Rehabilitación Psiquiátrica Intensiva (SERPI), Parc Sanitari Sant Joan de Déu, Sant Boi de Llobregat, Barcelona

Espadaler Gamissans, Josep M^a
Servicio de Neurofisiología, Parc de Salut Mar-Hospital del Mar, Barcelona

PONENTES

Esteba Castillo, Susanna

Servicio Especializado en Salud Mental y Discapacidad Intelectual (SESM-DI), Parc Hospitalari Martí i Julià, Girona

Gil Saladié, Domènec

Servicio de Neurología, Germanes Hospitalàries Hospital Sagrat Cor de Martorell, Barcelona

Gramunt Fombuena, Nina

Programa de Investigación Clínica, Fundació Pasqual Maragall, Barcelona

Guàrdia Olmos, Joan

Área de Metodología de las Ciencias del Comportamiento, Facultad de Psicología, Universitat de Barcelona, Barcelona

Manero Borràs, Rosa Ma

Sección de Neurología de la Conducta, Servicio de Neurología, Parc de Salut Mar- Hospital del Mar, Barcelona

Matias-Guiu Antem, Jordi

Servicio de Neurología, Hospital Clínico San Carlos, Madrid

Montañés Rios, Patricia

Clínica de la Memoria, Hospital Universitario San Ignacio, Universidad Nacional de Colombia, Bogotá

Navarra Alzamora, Josep

Servei Neuropsicopedagògic ARLOT, Girona

Nespoulous, Jean-Luc

Unidad de Investigación Interdisciplinaria OCTOGONE, Université de Toulouse-Le Mirail, France

Peña-Casanova, Jordi

Sección de Neurología de la Conducta, Servicio de Neurología, Parc de Salut Mar- Hospital del Mar, Barcelona

Pérez Enríquez, Carmen

Grupo de Investigación en Neurofuncionalidad y Lenguaje, IMIM-Parc de Salut Mar, Hospital del Mar, Barcelona

Pulvermüller, Friedemann

Neurociencia del Lenguaje y la Pragmática, Freie Universität Berlin, Berlin

Quintana Aparicio, María

Unidad de Parkinson y Trastornos del Movimiento, Hospital Clínic, Barcelona

Quiñones Úbeda, Sonia

Área de Psicogeriatría, Germanes Hospitalàries, Hospital Benito Menni, Sant Boi de Llobregat, Barcelona

Rubial Álvarez, Sandra

Centro de Promoción de la Autonomía Personal (CPAP), Bergondo, A Coruña

Sánchez Benavides, Gonzalo

Grupo de Investigación en Neurofuncionalidad y Lenguaje, IMIM-Parc de Salut Mar, Hospital del Mar, Barcelona

Tobeña Pallarés, Adolf

Departamento de Psiquiatría y Medicina Legal, Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona

Villa Rodríguez, Miguel Ángel

Facultad de Estudios Superiores Zaragoza, Universidad Nacional Autónoma de México, México DF

Villaseñor Cabrera, Teresita

Departamento de Neurociencias, Universidad de Guadalajara, Jalisco, México